

DePraktijkCentraal

April 2011

*Informatiemagazine competentiegericht
opleiden in de mobiliteitsbranche*

StudyEvent Mobiliteit in Beweging:
**Contact maken en
kennis bijspijkeren**

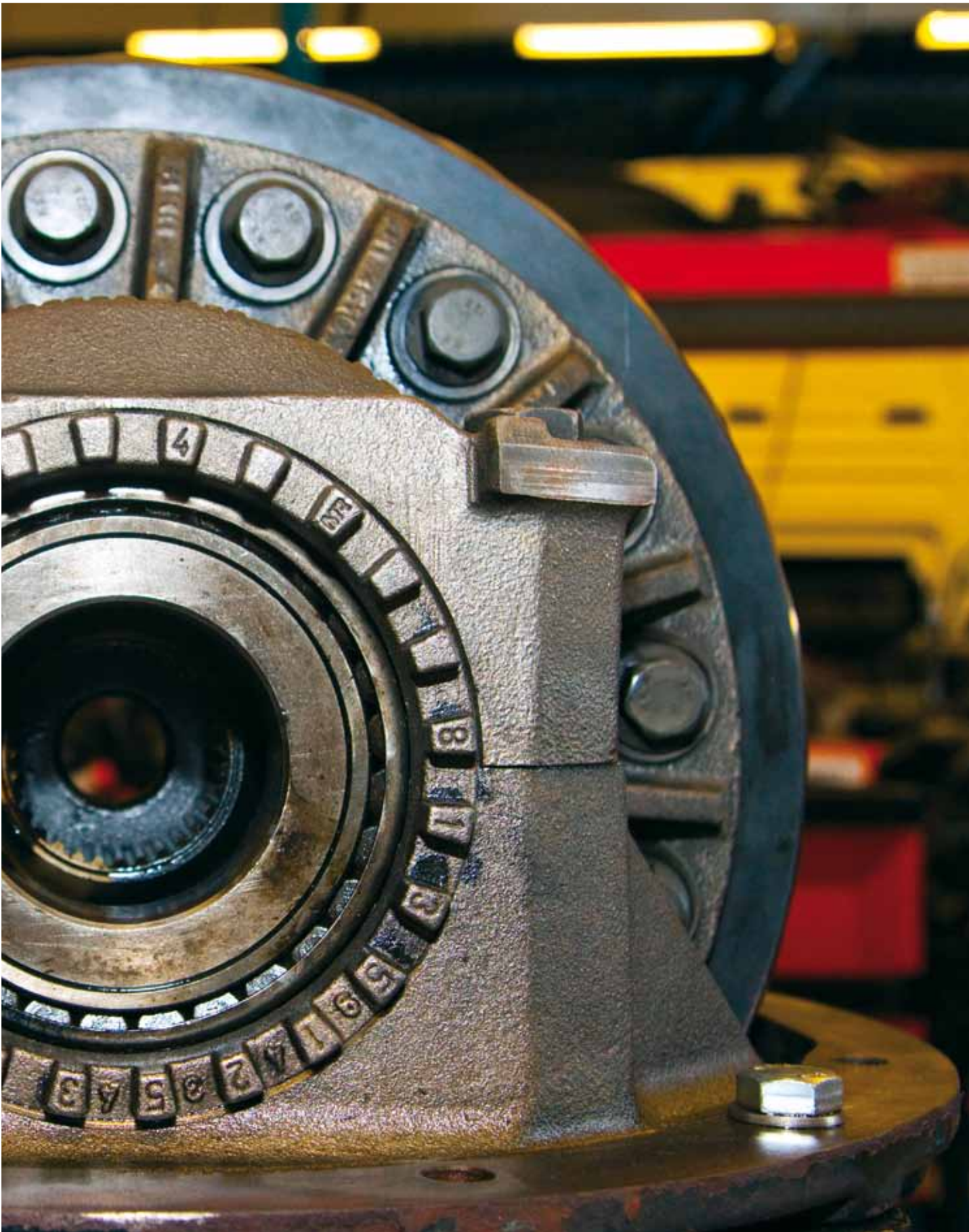
Het BPV-protocol in de praktijk:
*Smeerolie voor een gedegen
beroepspraktijkvorming*

Uw laatste kans
om (bij)scholing
te volgen met
budget van
de overheid

*Kwalificatiedossiers
cohort 2011-2012*

ICK-projecten afgerond:
Het competentie-
gerichte vuur
blijft branden

Inhoud

- 4 StudyEvent Mobiliteit in Beweging:
'Contact maken en kennis bijspijkeren'
- 6 Leerlingenaantal mobiliteit niet verder gedaald
- 7 Coachwork: brede oriëntatie in het vmbo
- 8 Het BPV-protocol in de praktijk:
Smeerolie voor een gedegen beroepspraktijkvorming
- 9 Veilig werken met hybride auto's
- 10 'Uw laatste kans om (bij)scholing te volgen met budget van de overheid'
- 11 'De blik op CGO...' van Tinus Bunthof

Wie vindt u het Beste Leerbedrijf en de Beste Praktijkopleider van de mobiliteitsbranche in 2011?
- 12 Stem-manager Jim Schouten kijkt over de sectorgrenzen heen:
'Er is veel voor te zeggen om de samenwerking te verbreden'
- 13 Alle Kansen Aanpakken stimulans om door te leren:
'Eerst APK-keurmeester worden en dan een eigen garage'
- 14 Hoogtepunten en uitdagingen van de Paritaire Commissie
- 16 Het Automotive College werkt!
- 17 Vmbo-leerlingen enthousiast over 'Kom in het leerbedrijf'
- 18 Kwalificatiedossiers cohort 2011-2012
- 20 'Vooraan in de trein':
Landelijke netwerkbijeenkomst Platform vmbo Mobiliteit
- 22 ICK-projecten afgerond:
Het competentiegerichte vuur blijft branden
- 23 Nieuwe syllabus voertuigtechniek

Data netwerkbijeenkomsten

StudyEvent Mobiliteit in Beweging

‘Contact maken en kennis bijspijkeren’

Van data recording in het motor racen tot een tuktuk op lpg. De bezoekers van Mobiliteit in Beweging maakten kennis met uiteenlopende ontwikkelingen in onderwijs en techniek. En misschien nog wel belangrijker: met elkaar.

Met zo'n 250 bezoekers, voornamelijk docenten uit mbo en vmbo, was de vierde editie van Mobiliteit in Beweging druk bezocht. Het tweemaaljaarlijkse StudyEvent vond plaats op 24 maart in de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) Automotive te Arnhem. Er was keuze uit een uitgebreid programma van workshops en collega's uit het hele land om mee bij te praten. In de praktijklokalen werken studenten van HAN Automotive aan futuristische projecten zoals een waterstofauto, motorsystemen die werken op een mengsel van aardgas en diesel (dual fuel) en een tuktuk met directe lpg-injectie. "Het ademt de sfeer van de branche", zegt Ellen Julius, dagvoorzitter van het StudyEvent. "Het is meteen vertrouwd."

HAN-studenten verzorgden een rondleiding en gaven enkele demonstraties van hun vernieuwende projecten. De bezoekende docenten willen er alles van weten "Wat is de maximale frequentie van de wegdeksimulator?" En: "Kun je die waterstof niet direct inspuiten?" Ook bij de andere workshops is het druk. Bijvoorbeeld bij Veilig werken

met elektrische voertuigen. Innovam-trainer Gilbert Nouwens illustreert zijn verhaal aan de hand van een gloednieuwe Mitsubishi I MIEV. De workshopdeelnemers smachten naar nieuwe kennis. "Zit er een diagnosestelsel op de batterij?"

"Is snel laden slecht voor de levensduur?" En: "Hoe gevaarlijk is die 330 volt nu eigenlijk voor de technicus?" Ook in de workshop over schadediagnose kijken de docenten aandachtig mee. Waldek van Dijk, trainer van VOC, legt uit dat bij voertuigen met een kleine zichtbare schade de schade aan het elektronische netwerk zodanig groot kan zijn, dat sprake is van een economisch verlies.

Enthousiasme voor techniek

De snelle innovaties in de techniek zijn een belangrijke drijfveer voor veel bezoekers. Zo ook voor Willem de Jong, docent auto-techniek aan het Albeda College. Hij is voor de tweede keer op Mobiliteit in Beweging. "Vooral om kennis op te doen, en te horen met welke nieuwe technieken medewerkers in de branche te maken krijgen. Zo probeer je aan te sluiten bij de leefwereld van de leerlingen." Na de pauze gaat hij naar de populaire workshop Motor GP Sport. Die wordt gegeven door Peter Bom, crew chief in de Grand Prix motor racing. Bom werkt met geavanceerde data recording-apparatuur en dat spreekt tot de verbeelding, vertelt hij.

"Met behulp van sensoren kun je heel veel gegevens verzamelen en uitzetten in grafieken. Dat vinden technici meestal erg leuk."

Workshopdeelnemer Baltus van 't Hof, docent motorfietstechniek aan het Alfa College in Hoogeveen, heeft er met veel belangstelling naar geluisterd. "Ik kan mijn leerlingen nu meer informatie geven. Ze vinden het motor racen vaak hartstikke interessant, dus dat is een mooi onderwerp

om enthousiasme voor de techniek aan te wakkeren.”

Ook de boodschap van workshopleider Peter Bom spreekt hem aan: “Het komt niet op je af, je moet er zelf naar toe.”

Alles begint met interesse

Eduard Camps, instructeur bij Gilde Opleidingen komt net uit de workshop Alternatieve brandstoffen die door het Instituut voor Duurzame Mobiliteit aangeboden werd. Daar kan hij wat mee in zijn lessen: “Je hebt nu eerder de neiging om zo’n onderwerp aan te snijden. Die nieuwe technieken zitten vaak nog niet in de lesstof dus die moet je er zelf in verwerken.” Hij denkt bovendien dat het helpt om leerlingen enthousiast te maken voor het vak. “Alles begint met interesse.”

Dat is precies de reden dat Jeroen van de Braak van RAI-vereniging, één van de organiserende partijen, er ook is. De branchevereniging van fabrikanten en importeurs van wegvervoermiddelen heeft natuurlijk alle belang bij de uitstroom van goede autotechnici. “De vraag is hoe we jongeren in een zo vroeg mogelijk stadium kunnen interesseren voor voertuigtechniek”, stelt Van de Braak. “De docent heeft daar natuurlijk een belangrijke rol in. Die moet het gevoel hebben dat hij zich op dit StudyEvent verder kan ontwikkelen.” Dat lukt volgens hem: “Mobiliteit in Beweging wordt niet voor niets steeds druk bezocht.”

Naast veel aandacht voor innovaties in de techniek was er op het StudyEvent ook aandacht voor workshops over leren en opleiden. Zoals over het BPV-protocol door

Tweejaarlijks studie- en netwerkevenement

Mobiliteit in Beweging wordt sinds 2004 om de twee jaar georganiseerd door samenwerkende partijen uit de branche en het onderwijs: OOMT, BOVAG, MBO Raad, Innovam, VOC, VACO, de RAI Vereniging en het Platform vmbo Mobiliteit.

Wieteke Tichelaar van BOVAG. Met een select gezelschap van ongeveer tien docenten per workshop ronde gingen zij de discussie aan over het protocol aan de hand van een aantal stellingen. “In de zaal zaten niet alleen docenten uit het mbo, maar ook uit het vmbo en mensen uit het bedrijfsleven.” Dan krijg je een interessante wisselwerking.” “Docenten willen weten wat de status is van het BPV-protocol, wat ze er precies mee kunnen, en of het bijvoorbeeld verplicht is.” De workshopleider is blij met de belangstelling. “Het geeft aan dat docenten het belangrijk vinden.”

Contact maken

Het StudyEvent is er ook om mensen met elkaar in contact te brengen. Henk Joosten, teamleider bij Gilde Opleidingen: “Het levert interessante contacten oplevert. Zo hebben we bijvoorbeeld regelmatig contact met het Deltion College als gevolg van dit soort netwerkbijeenkomsten.” Dit geldt ook voor Willem de Jong van het Albeda. “Ik kwam vanochtend al iemand tegen die schadellessen geeft voor een particulier bedrijf. Hij komt binnenkort bij ons langs om te kijken

of we kennis en ervaringen kunnen uitwisselen.”

Roos Simons van Hyves gaf een presentatie over sociale netwerksites en hoe docenten daar hun voordeel mee kunnen doen. Zo zijn er Hogescholen die Hyves gebruiken als wervingsmiddel en docenten die het inzetten rond de lessen, maar ook voor communicatie tussen docenten onderling.

Herme Bruin, directeur van medeorganisator Innovam, is tevreden over de hoge opkomst. “Mobiliteit in Beweging is echt een ontmoetingsplek. Je kunt er snel je kennis bijspijkeren en collega’s ontmoeten. Dat vinden we als organisatoren belangrijk: dat mensen best practices uitwisselen.” Klaas Bakker, voorzitter van het StudyEvent en kerngroep lid van de Btg- MCT, nodigt daarom aan het einde van de dag alle aanwezigen alvast uit om ook in 2013 weer van de partij te zijn!

‘Mobiliteit in Beweging’ is een gezamenlijk initiatief van:

Leerlingenaantal mobiliteit *niet verder gedaald*

De jarenlange daling van het aantal leerlingen in het mbo Motorvoertuigtechniek is tot stilstand gekomen. Dat blijkt uit het jaarlijkse onderzoek dat Innovam houdt onder alle ROC's. Wel zijn er verschuivingen tussen de verschillende opleidingen en deelbranches.

Sinds het schooljaar 2005-2006 kiezen elk jaar minder leerlingen voor mbo-opleidingen in de mobiliteit. Maar in het schooljaar 2010-2011 bleef het aantal nagenoeg gelijk in vergelijking met 2009-2010. Momenteel volgen 14.406 leerlingen een opleiding voor een baan in de mobiliteitsbranche. Dat zijn er slechts 0,17 procent minder dan het schooljaar ervoor.

Innovam-directeur Herme Bruin, is blij met die ontwikkeling: "Innovam en OOMT hebben de afgelopen jaren veel gedaan om het leerlingenaantal op peil te houden door voorlichting en wervingscampagnes. Dat werpt nu eindelijk zijn vruchten af." Hij hoopt dat er sprake is van een structurele trendbreuk. Nu de markt weer langzaam aantrekt en straks veel oudere medewerkers met

pensioen gaan, is er immers nog steeds behoefte aan nieuwe medewerkers. Innovam roept de branche op te blijven samenwerken en te investeren in nieuwe aanwas, zodat er voldoende personeel is wanneer de markt weer aantrekt.

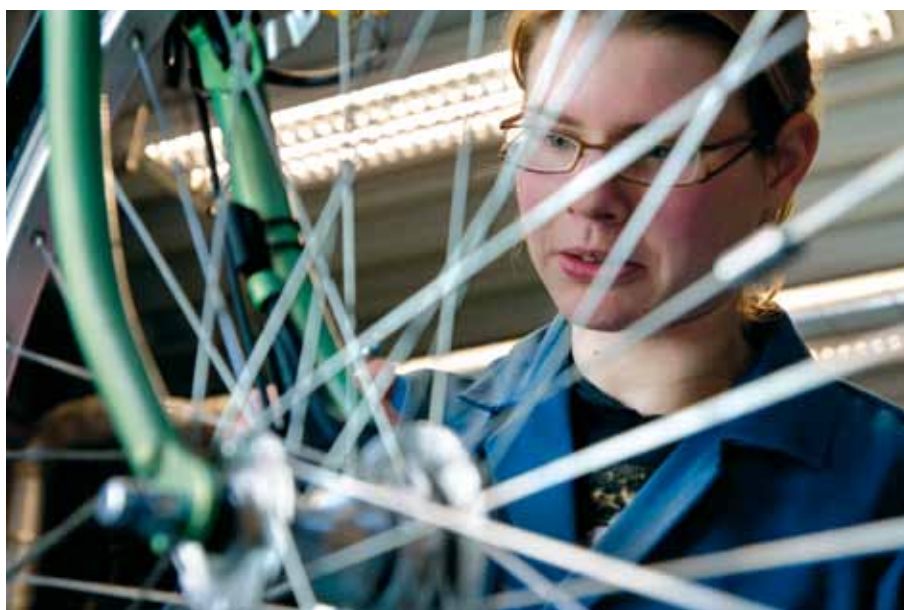
Hoewel het totaal aantal leerlingen nagenoeg gelijk bleef, zijn er wel verschuivingen te zien tussen de verschillende opleidingen. Zo is het aantal BBL'ers met 1,1 procent licht gedaald ten opzichte van vorig schooljaar. De reden: door de economische omstandigheden was het voor BBL'ers vaak moeilijk om een leerbedrijf te vinden.

Daarom hebben meer leerlingen gekozen voor de BOL-variant.

Ook tussen deelbranches zijn er verschillen. Zo doet de tweewielerbranche het nog steeds goed. Het aantal leerlingen in de

opleiding voor Fietstechnicus nam in het schooljaar 2010-2011 weer toe. Bovendien is de opleiding voor Eerste Fietstechnicus dit schooljaar van start gegaan met 55 leerlingen. In de personenwagen- en truckbranche daarentegen blijven de leerlingenaantallen gelijk of lopen zelfs iets terug. Dat geldt overigens alleen voor de niveaus 1, 2 en 3. Het aantal leerlingen in de niveau 4-opleidingen voor Technisch Specialist personen- en bedrijfsauto's stijgt met respectievelijk 17,2% en 7,7% ten opzichte van vorig jaar.

Hoe goed de instroom van leerlingen aansluit op vraag vanuit de arbeidsmarkt, wordt nog onderzocht door Innovam Education. De resultaten daarvan zijn naar verwachting in mei bekend.

Coachwork: *brede oriëntatie* in het vmbo

Vmbo-leerlingen die voor voertuigtechniek kiezen, krijgen in hun opleiding voornamelijk te maken met personenauto's en tweewielers. Maar de mobiliteitsbranche omvat natuurlijk veel meer. Het project Coachwork geeft vmbo-leerlingen een bredere oriëntatie: in aanvullende beroepstaken maken ze kennis met de schade- en carrosseriebranche.

Spelenderwijs komen alle vaardigheden uit de schadeherstel- en carrosserietechniek aan bod.

Coachwork is een samenwerkingsverband van onder meer vmbo, bedrijfsleven en mbo. Het geeft vmbo-leerlingen de mogelijkheid zich te oriënteren in de schade- en carrosseriebranche met behulp van een aantal beroepstaken. Daarmee kunnen leerlingen zelf ontdekken hoe de carrosserie van een auto precies is opgebouwd. Ook krijgen ze inzicht in wat er gebeurt tussen het ontstaan van de schade en het moment dat de auto weer als nieuw aan de klant wordt afgeleverd. Met een groot deel van die handelingen gaan de leerlingen zelf oefenen.

Zo leren ze, als voorbereiding op hun beroepsopleiding, de basis van het metaal bewerken, schuren, plamuren en spuiten, en alle voorzorgs- en veiligheidsmaatregelen die daarbij komen kijken.

Make my kart

Een belangrijk onderdeel van het Coachwork-project is 'Make my Kart'. Voor het project zijn twaalf karts aangeschaft die leerlingen aan de hand van een serie praktische opdrachten kunnen 'pimpen'. Zo gaan ze in teams aan de slag met carrosseriedelen zoals spoilers, spatborden en dakpanelen. Ze nemen niet alleen het ontwerp voor hun rekening, maar ook de bouw, montage en

afwerking. De leerlingen doen dit samen met (en in) bedrijven en met mbo-leerlingen. Zo komen spelenderwijs alle vaardigheden uit de schadeherstel- en carrosserietechniek aan bod. Na afloop worden de zelfgebouwde carrosseriedelen weer gedemonteerd en kunnen de karts op andere scholen worden ingezet.

Deelnemers

Aan het project Coachwork werken verschillende partners mee. De beroepstaken zijn uitgeprobeerd en verder verfijnd op vier experimenteerscholen: het Duhamel College en het Koning Willem1 College in Den Bosch, ROC Eindhoven en het Sonderwick College in Veldhoven. Professionals van een aantal schadebedrijven staan de scholen daarbij met raad en daad terzijde. De opdrachten voor de karts zijn geschreven door twee Fontys-studenten, als onderdeel van hun stage. Verder zijn bij het project betrokken: Stichting MobiliteitsLeren, CommerceMedia (LearningBOX), Platform vmbo, VOC/FOCWA, SVOB en Uitgeverij Innovam.

De resultaten van Coachwork worden gepresenteerd op 1 juni 2011 op het Kartcircuit De Landsard in Eindhoven. Dan zullen we zien welke school de mooiste kart heeft gebouwd.

Het BPV-protocol in de praktijk

Smeerolie voor een *gedegen beroepspraktijk*

In een succesvolle beroepspraktijkvorming (BPV) grijpen de activiteiten van het kenniscentrum, de school en het leerbedrijf als tandwielen in elkaar. Het BPV-protocol zorgt voor smeerolie waardoor het geheel soepel blijft draaien. Steeds meer scholen gebruiken het om de kwaliteit van de BPV te waarborgen.

Ook voor scholen die hun BPV al prima hebben geregeld is het protocol een waardevol instrument. Dat zegt Jos Schuurman, BPV-medewerker BBL Autotechniek van het Automotive College van ROC Midden-Nederland. "Wij werkten al grotendeels volgens het protocol. Dat moet ook wel, want anders lukt het gewoon niet." Dat neemt niet weg dat hij het zeer

belangrijk vindt dat het protocol er nu is. "Door de drukte van alledag komen sommige leerbedrijven niet altijd toe aan begeleiding. In het protocol staat duidelijk wat ieders rol is. In het Automotive College zijn we nu ook bezig om met BPV-medewerkers van andere teams op basis van het protocol elkaars ervaringen te delen en daarvan te leren."

Wijzen op de afspraken

Schuurman ziet het BPV-protocol als aanvulling op de praktijkovereenkomst. "Natuurlijk: daarin staat ook al veel. Maar het protocol maakt het concreet. De afspraken die in het BPV-protocol staan, zijn

door de branche onderschreven en medeontwikkeld, dus daar moeten we ons allemaal aan houden. We hebben een gedeelde verantwoordelijkheid. Het BPV-protocol is een geweldige manier om dat bespreekbaar te maken."

Verplicht is het gebruik van het protocol niet. Het legt dus niets dwingend op. Daarom is het volgens Frans Zeetsen, BPV-begeleider bij Gilde Opleidingen, belangrijk om binnen het team draagvlak te creëren

voor het protocol. "We hebben het aan alle docenten van de afdeling motorvoertuigentechniek laten lezen en ze de gelegenheid gegeven om hun mening te geven. Na enige discussie kon iedereen zich uiteindelijk in de inhoud vinden."

Regionale invulling

Het protocol geeft ruimte voor regionale invulling. Zeetsen en zijn team hebben dan ook van die gelegenheid gebruik gemaakt om zelf zaken aan het protocol toe te voegen. "Het gaat dan om de uitwerking op detailniveau, zoals de frequentie van bedrijfsbezoeken of de uniforme verslaglegging van die bezoeken aan de hand van een speciaal formulier. Het protocol is nu onderdeel van het team-actieplan en leidend voor de beroepspraktijkvorming van onze leerlingen."

Toch verwacht Zeetsen niet dat er bij Gilde door het protocol heel veel gaat veranderen in de BPV. "In grote lijnen deden we alles al wat er in staat. Maar we zijn er zeker blij mee want het is een goede leidraad, daarmee borg je je processen. En daarnaast is het goed om aan te refereren als iets niet loopt zoals we zouden willen. Het is een stok achter de deur: je hebt het tenslotte met het team zo afgesproken. Het zal zeker leiden tot verbetering van de beroepspraktijkvorming."

Bedrijfsleven

Vergelijkbare reacties klinken door uit het bedrijfsleven. Zoals van Hermien van der Zweerde, eigenaar van R van de Z auto's: "In het verleden was er vaak geen of onvoldoende contact met de school. Het BPV-protocol maakt duidelijk wat we van elkaar mogen verwachten. Ik ben blij te zien dat het BPV-protocol ook in het onderwijs aanslaat. Onlangs nog kwam een docent van het Friesland College langs om een BPV-plek te bespreken, met het protocol in de hand." Teun de Vos van Truckland Noord-Holland is het met haar eens: "Het is goed dat nu op papier staat wat ieders rechten en plichten zijn."

Oorsprong van het BPV-protocol

Aanleiding voor de ontwikkeling van het BPV-protocol was een onderzoek van VNO-NCW en MKB-Nederland. Zij concludeerden dat de kwaliteit van de beroepspraktijkvorming in het mbo sterk uiteen liep en hier en daar zelfs onder de maat was. OCW, Colo, MKB-Nederland, VNO-NCW en de MBO Raad stelden daarom in 2009 een landelijk BPV-protocol op voor alle opleidingen in het mbo. Het beschrijft in detail waarover bedrijven, scholen, leerlingen en kenniscentrum afspraken zouden moeten maken en hoe daar een vervolg aan te geven.

Het protocol werd sectorspecifiek gemaakt voor de mobiliteitsbranche door een werkgroep met vertegenwoordigers van BOVAG, Btg-MCT van de MBO Raad, FOCWA, VOC en Innovam.

Veilig werken met hybride auto's

De hybride auto wordt steeds gewoner in het Nederlandse straatbeeld. Er rijden er inmiddels tienduizenden van rond en de hybrides van het eerste uur zijn al meer dan tien jaar oud. Dat betekent vanzelf ook meer onderhoud en reparaties, waar ook u en uw leerlingen mee te maken krijgen. Maar het werken met hoge spanning vereist wel extra voorzorgsmaatregelen en gedegen kennis van het systeem.

Hybride-auto's zijn voor hun aandrijving uitgerust met een gewone verbrandingsmotor en beschikken daarnaast over een of twee elektromotoren. Die halen hun energie uit een grote HV-batterij (HV staat voor High Voltage, hoewel de spanning in een hybride-auto niet hoger is dan 600 volt). De HV-batterij wordt tijdens het rijden opgeladen door een generator die op zijn beurt weer wordt aangedreven door de verbrandingsmotor. Als je remt of het gas loslaat, gaat geen energie verloren, maar wordt deze omgezet in elektrische spanning. Deze wisselspanning wordt door een zogenaamde inverter omgezet in gelijkspanning en vloeit terug naar de HV-batterij. De ECU (de elektronische regelenheid) bepaalt of de elektromotor de hele aandrijving voor zijn rekening neemt, of dat hij de benzinemotor alleen assisteert. Bijvoorbeeld bij accelereren of file-rijden. Een voordeel van de elektromotor is dat die een heel hoog koppel levert bij wegrijden vanuit stilstand.

Aandacht voor veiligheid

Rijden op elektriciteit is schoon en zuinig, maar de hoge spanning brengt ook risico's met zich mee. Natuurlijk 'verpakken' de fabrikanten van hybride auto's hun elektrische systemen zo veilig mogelijk, bijvoorbeeld door ze volledig te isoleren van de carrosserie. Ook zijn er allerlei veiligheidsvoorzieningen die ongelukken met de hoge spanning kunnen voorkomen, bijvoorbeeld als er kortsluiting is in het HV-circuit of bij een aanrijding. Toch blijft het oppassen geblazen, zeker als je ermee aan het werk moet!

Veilig werken moet je leren

Om veilig te werken aan een hybride auto moet je allereerst weten hoe je de spanning uitschakelt. Dat is niet alleen verstandig, het is ook verplicht. Er is (nog) geen specifieke regelgeving voor voertuigen met hoge spanningen, maar Arbonorm NEN 3140 beschrijft wel alle eisen voor het werken aan installaties tot 1000 volt. Daar vallen hybride-auto's dus ook onder.

Bijscholing voor docenten

Bent u nog niet thuis in hybride systemen? Dan wordt het de hoogste tijd om nader kennis te maken met de technologie. U kunt dan uw leerlingen beter voorbereiden op wat ze te wachten staat in het bedrijf. Innovam verzorgt bijscholing voor docenten. Kijk op www.innovam.nl/bijbscholingdocenten voor meer informatie.

'Uw laatste kans om (bij)scholing te volgen met budget van de overheid'

Met de lerarenbeurs biedt het ministerie van OCW financiële ondersteuning aan docenten die zichzelf verder willen ontwikkelen. Dat biedt ambitieuze docenten een uitgelezen kans om hun opleidingswensen in vervulling te laten gaan.

Met de lerarenbeurs kunt u een kant-en-klaar traject volgen. Wilt u één op één gecoacht worden? Een maatwerktraining op school? Of wilt u eens geobserveerd worden in de klas? Heeft u uw zinnen op een technische training gezet? Zolang het bijdraagt aan uw professionalisering, kan de lerarenbeurs worden ingezet.

Lerarenbeurs voor scholing

De lerarenbeurs voor scholing wordt ter beschikking gesteld door het ministerie OCW en uitgevoerd door DUO (de voormalige IB-groep). Met deze 'lerarenbeurs voor scholing',

kunt u uw professionele niveau verhogen, vakkennis verbreden of u specialiseren. U kunt maximaal € 3.500 cursusgeld aanvragen en tevens heeft u recht op een vergoeding voor reiskosten en studiemiddelen. Bij Innovam kunt u een keuze maken uit een uitgebreid aanbod van o.a. technische- en managementtrainingen, daarnaast zijn er ook maatwerk mogelijkheden. Met uw lerarenbeurs kunt u een compleet opleidingstraject volgen, geheel verzorgd door het kenniscentrum.

Voorwaarden

Om deze beurs aan te kunnen vragen, dient u aan een beperkt aantal voorwaarden te voldoen. Graag brengt Innovam u hiervan op de hoogte.

Aanvragen

U kunt de lerarenbeurs aanvragen tot en met 13 mei 2011. Kijk voor meer informatie over de lerarenbeurs ook op www.ib-groep.nl.

Meer weten?

Wil u meer weten over de lerarenbeurs, advies of ondersteuning bij het opstellen van uw opleidingsplan of hulp bij het aanvragen van de beurs? Neem dan contact op met Esther van de Hoef via 06-54924063 of Jenneke de Winter via 06-53215189. Of stuur een email naar bijscholingdocenten@innovam.nl.

Lerarenbeurs in de praktijk

Hans van Engelen docent aan het Nova College, volgde een bijscholingstraject naar aanleiding van de plannen van het college om een opleiding Fietstechniek te starten. Van Engelen koos begrijpelijkerwijs voor bijscholing in fietstechniek. "Ik heb alle trainingen van Innovam gevolgd die met fietstechniek te maken hadden", licht hij het gevolgde programma toe. Dat was erg nuttig: "Ik heb er heel veel van geleerd en heb veel nuttige tips van de trainer gekregen die ik ook daadwerkelijk gebruik in mijn lessen." Ook over hoe hij zijn kennis in de toekomst op peil gaat houden, heeft hij nagedacht. "Ik ben van plan om de zoveel tijd een Regionale Praktijktraining (RPT) te volgen om bij te blijven. Ook heb ik nog regelmatig contact met mijn trainer, Arnoud Ouendag, over nieuwe ontwikkelingen in de tweewielersbranche."

'De blik op CGO...'

Van Tinus Bunthof (54), afdelingsdirecteur
Mobiliteit & Logistiek van het Koning Willem 1 College
in 's-Hertogenbosch

Wat vindt u het leukst aan uw werk?

"De diversiteit: de contacten met leerlingen, ouders, medewerkers, bedrijven en brancheorganisaties. Maar ook het afstemmen van bijvoorbeeld examenstructuren met het bedrijfsleven en daarna de koppeling maken naar het onderwijs."

Wat is de meest ingrijpende verandering in het onderwijs die u heeft meegemaakt?

"Er hebben zich twee heel grote veranderingen voltrokken. De deuren van de lokalen zijn open gegaan, de docent is geen solist meer. Daarnaast heeft het bedrijfsleven, vooral op regionaal niveau, zijn weg gevonden naar het onderwijs. Niet alleen in de afname van leerlingen als werknemers of stagelopers maar ook als leverancier van kennis en nieuwe ontwikkelingen."

Wat betekent het CGO voor uw organisatie?

"Een fundamentele omslag in het denken. Nog niet zo lang geleden dachten wij in onderdelen, en dat je vanuit die onderdelen een auto kon bouwen. Maar met moderne auto's is dat een illusie, die moet je als geheel zien. Dat vergt een andere manier

van opleiden. Door de intensieve contacten met het bedrijfsleven zie je dat nu terug in ons onderwijs."

Wat is er goed aan het CGO?

"Dat de beroepspraktijk leidend is voor het onderwijs. Daardoor worden nu dus ook andere vaardigheden meegenomen in de beoordeling van leerlingen."

Wat mag er wat u betreft aan veranderd worden?

"Het aantal competenties en de onmogelijkheid om ze goed te meten, mag best wel leiden tot een kritische beschouwing. Het doel van het onderwijs blijft goede vakmensen opleiden, en dat is gebaseerd op kennis, vaardigheden en attitude. Helaas denken sommigen dat kennis binnen CGO van minder belang is."

Hoe ziet het onderwijs er over 10 jaar uit?

"Over 10 jaar blijven wij nog steeds een eenduidige opleidingsstructuur aanbieden, waarin het voor de leerling precies duidelijk is waar hij aan begint en waar hij naartoe werkt. De meeste jongeren hebben daar behoefte aan. Wij geven nog gewoon les, leerlingen maken opdrachten en zijn prak-

tisch bezig. Onderwijs is dan voor een groot aantal jongeren één van de weinige stabiele factoren in hun leven."

Waar bent u trots op in uw eigen school?

"De medewerkers. Die vertonen dezelfde innovatiekracht als de autofabrikanten. Ze blijven doorlopend ontwikkelen, vakinhoudelijk maar ook pedagogisch-didactisch. Ik ben ook trots op het regionale bedrijfsleven, de betrokkenheid bij de school is uitzonderlijk groot."

Wat is uw blik op CGO?

In de rubriek 'Blik op CGO' laat DePraktijkCentraal elke uitgave iemand aan het woord die betrokken is bij de ontwikkeling van het competentiegericht onderwijs. Kent of bent u een bevlogen onderwijsprofessional met een visie op het CGO?

Laat het ons weten via

depraktijkcentraal@innovam.nl.

Wie weet maken we de volgende keer kennis met uw Blik op CGO!

Wie vindt u het Beste Leerbedrijf en de Beste Praktijkopleider van de mobiliteitsbranche in 2011?

Innovam is op zoek naar het 'Beste Leerbedrijf' en de 'Beste Praktijkopleider' van de mobiliteitsbranche.

Kijk op www.innovam.nl/besteleerbedrijf hoe u een leerbedrijf en/of leermeester voordraagt voor de verkiezing.

Prijs Beste Leerbedrijf & Praktijkopleider

Stem-manager Jim Schouten kijkt over de sectorgrenzen heen

‘Er is veel voor te zeggen om de samenwerking te verbreden’

Als het gaat om examinering wordt de Stichting Examens Mobiliteitsbranche (Stem) vaak genoemd als goed voorbeeld van samenwerking tussen branche en scholen. Stem-manager Jim Schouten denkt dat het ook voor andere sectoren interessant kan zijn om gebruik te maken van de ervaringen van de stichting. Voor één grote sector-overstijgende examenleverancier pleit hij niet. Maar de samenwerking verbreden; daar is volgens hem veel voor te zeggen. Mits de herkenbaarheid voor de sectoren overeind blijft.

• Waarom is Stem een goed voorbeeld?

“Scholen, branches en kenniscentra hebben zonder sturing van boven of van buiten de samenwerking gezocht en gevonden. Dit is een groot succes want alle ROC's MVT nemen deel aan Stem. Voor de scholen is heel belangrijk dat Stem vanaf de oprichting examens heeft geleverd die door KCE en later de Inspectie werden goedgekeurd.

Dat geeft zekerheid. Stem geeft zelf opdracht om examens te ontwikkelen, maar biedt daarnaast ruimte aan scholen en andere leveranciers om varianten voor de examinering in te brengen. Voldoen de varianten aan de eisen, dan wordt het aanbod van Stem daarmee verrijkt.”

• Draagt Stem die voorbeeldrol actief uit?

“Jazeker. Stem doet waar mogelijk mee aan pilots rondom examinering. Dit voorjaar werkt Stem mee om te komen tot een kostprijsmodel voor examinering. Ieder ROC moet steeds de afweging maken of het examinering zelf uitvoert, inkoop of

volledig uitbesteedt. Stem kan laten zien dat met die samenwerking veel kosten worden bespaard.

Ook heeft Stem bijgedragen aan een keurmerk voor branchegecertificeerde examens. De Inspectie heeft namelijk niet de taak om leveranciers goed te keuren. Een keurmerk geeft de scholen vooraf de zekerheid over de kwaliteit van de ingekochte examenproducten en -diensten. Het idee van het keurmerk is onlangs door de minister ook overgenomen in haar actieplan voor het mbo.”

• Wordt Stem gekopieerd door andere sectoren?

“We zien in verschillende sectoren initiatieven om gezamenlijk tot goede examens te komen. Vrijwel alle initiatiefnemers komen een keer bij Stem langs om preciezer te horen hoe wij werken. In enkele sectoren neemt de Btg, de bedrijfstakgroep van de MBO Raad, het voortouw. Dan ligt het accent soms op gezamenlijke ontwikkeling door verschillende ROC's. Prima, maar het is voor het maatschappelijke vertrouwen wel belangrijk om de branches er van begin af aan nauw bij te betrekken. In andere sectoren neemt juist de brancheorganisatie het initiatief. Dan geldt eigenlijk het omgekeerde advies: betrek de scholen er bij en zorg dat die voldoende ruimte krijgen om de regie te voeren over hun wettelijke taak.”

• Komt er straks één grote Stem voor alle sectoren?

“Voor scholen is het prettig wanneer er een situatie ontstaat met een beperkt aantal (grotere) leveranciers die voor de verschillende sectoren op dezelfde manier werken. Dat geeft zekerheid en houdt het ook overzichtelijk. Samenwerking levert ook schaalvoordelen op. Nu zitten voor alle sectoren diverse teams vergelijkbare werkzaamheden te doen en zijn ze regelmatig zelf het wiel aan het uitvinden. Dat is goed voor de diversiteit, maar ook een dure oplossing, terwijl de budgetten voor examinering eerder kleiner dan groter worden. Maar één grote Stem is waarschijnlijk geen goede uitkomst. Dan ontstaat ongewild een monopoliepositie en dat ervaren de ROC's als klant in de regel niet als prettig.”

• Hoe herkenbaar is onze sector nog in een bredere Stem?

“Welke samenwerking er ook wordt aangegaan, één ding moet volgens mij altijd overeind blijven: de herkenbaarheid voor de sectoren. Aan de achterkant kun je veel samen doen om het beter en liefst ook goedkoper en eenvoudiger te doen. Aan de voorkant moet iedere vakman en dus ook iedere docent zien dat het gaat om zijn opleiding met zijn (aankomende) vakmensen.”

MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR

Alle Kansen Aanpakken stimulans om door te leren

‘Eerst APK-keurmeester worden en dan een eigen garage’

Innovam biedt in het project Alle Kansen Aanpakken extra ondersteuning aan leerlingen van niveau 1 en 2 en het leerbedrijf. Werpt die extra begeleiding zijn vruchten af? Een gesprek met leerling Sarkaft Hasso, begeleid door de AKA-mentor Marsha Kok – Tahapary van Innovam, en leermeester Abdelatif El Yahyaoui (Ab) van Auto Service Randstad uit Maassluis.

Leermeester Ab laat er geen twijfel over bestaan. Hij is blij met zijn stagiair: “De eerste indruk was meteen goed. Sarkaft is technisch aangelegd, hij wil doorgaan in het vak en is niet bang om hard te werken.” Sarkaft vult aan: “Als je geld wilt verdienen, moet je soms vieze handen maken.” Nu volgt hij de opleiding Autotechnicus niveau 2, maar vorig schooljaar was Sarkaft nog een AKA-leerling. Dat hij de potentie had om door te groeien was duidelijk, maar de school achtte daar extra begeleiding voor nodig.

Goed gevoel

In het kader van het project Alle Kansen Aanpakken kregen Sarkaft en zijn leermeester intensieve begeleiding door AKA-mentor Marsha Kok – Tahapary. Ze bezocht het bedrijf regelmatig om de voortgang te be-

spreken en eventuele knelpunten te helpen oplossen. Al bij haar eerste bezoek bleek dat de aanmelding van Sarkaft voor zijn opleiding niet goed was verlopen. Marsha herstelde de communicatie tussen school en leerbedrijf, met als resultaat dat Sarkaft in een vroeg stadium verzekerd was van zijn huidige opleidingsplek. Alledrie kijken ze er met een goed gevoel op terug: Sarkaft ging inmiddels door naar niveau 2 en wist zijn taalprobleem grotendeels te overwinnen.

Taalprobleem

Sarkaft vertelt dat hij pas sinds 2005 in Nederland woont. Met zijn ouders ontvluchtte hij de oorlog in Irak. Het Nederlands maakte hij zich in korte tijd eigen. Alleen met de vaktermen heeft hij nog wel eens moeite. Een overkomelijk probleem, zo verwacht de ambitieuze leerling: “Ik wil zoveel mogelijk leren en diploma’s halen. Dan kan ik geld verdienen. Als ik goed verdien, wil ik mensen in Irak helpen.” Die gedrevenheid maakt Sarkaft bijzonder, vindt Ab. “Hij weet wat hij wil en wat bij hem past. Hij werkt bovendien zelfstandig en hij is niet bang om te vragen.” AKA-mentor Marsha attendeert Sarkaft op de mogelijkheid van bijles Nederlands. Ze stimuleert hem om dit op school te regelen. “Mocht het niet lukken, dan mag je mij gerust bellen.”

Toekomst

Sarkaft’s ogen lichten op als hij zijn toekomstdroom uit de doeken doet. “Ik wil graag APK-keurmeester worden en later een eigen garage beginnen. Eerst mijn diploma halen en dan leren voor Eerste Autotechnicus. Maar helaas loopt mijn contract af.” Ab verzekert hem dat het met dat contract wel goed komt. Ook de leermeester werd wijzer van de AKA-ondersteuning. Zo regelde Marsha voor hem onder meer de juiste cursus om leerlingen van niveau 1 en 2 te kunnen begeleiden. Ab weet hoe belangrijk een goede opleiding is. “Ik ben zelf gestopt met de opleiding Eerste Autotechnicus. Achteraf is dat jammer. Sarkaft zal ik zeker stimuleren om door te gaan. Ik heb er vertrouwen in.”

Contact

Wilt u meer weten over het project Alle Kansen Aanpakken en de ondersteuning die Innovam u kan bieden, kijk dan op www.innovam.nl/aka of neem contact op met Pauline Rijnen via 030-6087769.

MOGELIJK GEMAAKT DOOR

Hoogtepunten en uitdagingen van de Paritaire Commissie

In de Paritaire Commissie Mobiliteitsbranche zitten mensen uit het bedrijfsleven en onderwijs aan één tafel. Samen adviseren zij het bestuur van de Stichting BeVAM over het ontwikkelen en actualiseren van de kwalificatiestructuur. Innovam voert in opdracht van Stichting BeVAM de ontwikkeling van de kwalificatiedossiers uit. De Paritaire Commissie heeft een grote invloed op het mbo-onderwijs. Wie zijn de leden en wat drijft ze?

Antoon Wisman, lid namens FNV Bondgenoten

Waar ben je trots op?

"Ik heb me sterk gemaakt voor de herkenbaarheid van het vak van bedrijfsautotechnicus. Dat doe je natuurlijk niet alleen, maar ik ben er trots op dat het als afzonderlijk dossier is behouden. Waar ik ook op mijn manier mijn stempel op heb gedrukt: dat nu een vreemde taal verplicht is in de opleidingen motorvoertuigentechniek op niveau vier die in september 2011 starten."

Welke uitdagingen zie je voor de komende tijd?

"We gaan proberen het elektrisch rijden in de kwalificatiedossiers te verwerken. Het elektrisch rijden wordt opgenomen in de kwalificatiedossiers als het op elke BPV-plek voldoende aanwezig is zodat je het kan laten examineren. De ontwikkeling gaat sneller dan gedacht, je kan er niet meer om heen. Een andere uitdaging is het niveau van de opleidingen vast te houden. Niet iedereen kan tandarts worden, niet iedereen kan chirurg worden,

en ook niet iedereen kan autotechnicus worden. Zeker niet met de huidige ontwikkelingen in de techniek. Ik hoop dat ik daar in mijn laatste jaar als lid van de Paritaire Commissie nog aan kan bijdragen. Dat zou de kers op de taart zijn."

Teun Gerritsen, lid namens ROC Aventus

Wat is je motivatie om te participeren in de Paritaire Commissie?

"Ik ben sinds begin van dit jaar lid omdat ik het werk van de Paritaire Commissie heel belangrijk vind. Ik kom er steeds meer achter dat degelijke dossiers heel belangrijk zijn om goed onderwijs te kunnen maken. Ze moeten herkenbaar zijn voor de branche en uitvoerbaar voor het onderwijs. Daar wil ik een bijdrage aan leveren."

Wat is voor het onderwijs het belangrijkste van het werk van de Paritaire Commissie?

"Dat het dossier uitvoerbaar is: er moeten concrete handvaten in staan waarmee je het onderwijs kunt vormgeven. Dat wringt nog wel eens. Er wordt steeds meer van de leerlingen die uitstromen gevraagd, op het gebied van elektronica, innovatieve technieken en het stellen van diagnoses. Daar heb je behoorlijk wat kennis en vaardigheden voor nodig. Daarnaast worden ook beroepshouding en communicatie steeds belangrijker. Gezien de drie of vier jaar die we hebben om ze dat aan te leren, is het alle hens aan dek!"

Wieteke Tichelaar, lid namens BOVAG

Waar ben je trots op?

"Dat wij het voor elkaar krijgen om kwalificatiedossiers af te leveren die zowel herkenbaar zijn voor het bedrijfsleven als uitvoerbaar voor de scholen. Dat is voortdurend een spanningsveld, maar ik denk dat we er goed in slagen die balans te vinden. En er is nog iets waar ik trots op ben: namelijk dat we binnen de commissie op een goede, constructieve manier samenwerken. Het lukt ons goed om compromissen te sluiten."

Hoe betrek jij je achterban voor input en draagvlak?

"BOVAG krijgt haar input voor de Paritaire Commissie uit haar Regionale Arbeidsmarktcommissies. En dan is er nog de landelijke BOVAG Onderwijscommissie die bestaat uit mensen uit het bedrijfsleven. Bovendien gaat Innovam, die de dossiers schrijft, altijd eerst te rade in werkgroepen waar docenten en leermeesters deel van uitmaken. Het bedrijfsleven is dus vanaf de basis bij de totstandkoming van de kwalificatiedossiers betrokken. Maar of ondernemers zich er altijd van bewust zijn dat ze invloed kunnen hebben? Daarin hebben we nog wel een slag te slaan!"

Herald Verhagen, lid namens Citroën dealer Bertens

Wat is voor het bedrijfsleven het belangrijkste aan het werk van de Paritaire Commissie?

"Dat het bedrijfsleven zijn stem kan laten horen. Dat is een belangrijke aanvulling, merk ik regelmatig.

Alleen een onderwijskundige benadering zou te eenzijdig zijn. Ik vind het heel goed dat het bedrijfsleven vanaf het begin betrokken is. Ik merk dat het onderwijs dat ook prettig vind. Er ontstaat wederzijds begrip."

Wat waren de hoogtepunten van het afgelopen jaar?

"De onderlinge samenwerking binnen de commissie is een hoogtepunt. Niet alleen dit jaar, maar voortdurend. Er wordt goed geluisterd en we boeken resultaten waarmee alle partijen heel goed kunnen leven. Een ander hoogtepunt: ik zit ook in een lokaal overleg met het ROC en het bedrijfsleven (RAC). Dan zie je dat abstracte zaken waar ik me in de Paritaire Commissie mee bezighoud, in de praktijk heel grote betekenis hebben."

Alex de Jong, lid namens het Friesland College

Wat waren de hoogtepunten van het afgelopen jaar?

"Het toevoegen van een kerntaak techniek in de opleiding werkplaatsmanager. Daardoor komt er meer uniformiteit in de landelijke opleidingen en met name het minimale niveau van techniek is nu geborgd. Ook de vaak positieve reacties op de ontwikkelde dossiers van Innovam, die landelijk soms als 'good practice' werden aangehaald, geeft een tevreden gevoel."

Hoe betrek jij je achterban voor input en draagvlak?

"Behalve het overleg met collega's over de verschillende opleidingen, bezoek ik zo nu en dan landelijke bijeenkomsten rond experimenten of nieuwe ontwikkelingen in het vakgebied. Daar spreek ik veel docenten. Daarnaast krijgt de Paritaire Commissie input vanuit onder andere de Btg-MCT en zijn er voor de diverse opleidingen werkgroepen die zorgen voor het nodige voorwerk."

Gijs Peek, lid namens ROC Eindhoven

Welke uitdagingen zie je voor de komende tijd?

"Enerzijds zullen we nog eens goed moeten kijken naar de overlap in kwalificatiedossiers, ook van andere kenniscentra. Anderzijds is het een uitdaging om de ontwikkelingen in de dossiers parallel te laten lopen met de snelle voortgang van de techniek. Tegelijk moeten we het aantal wijzigingsmomenten zo laag mogelijk houden. Zodat de dossiers voor een bepaalde periode hun waarde houden en er rust kan ontstaan op de scholen."

Omschrijf de werkwijze van de Paritaire Commissie

"Onze werkwijze is er echt op gericht om de mix van onderwijs en bedrijfsleven zo goed mogelijk tot zijn recht te laten komen en in goede harmonie tot besluiten te komen. Hoewel dat best na een flinke discussie kan zijn. Het werkt heel goed, omdat de commissieleden goed naar elkaar luisteren, het commissiewerk heel erg serieus nemen, zich goed voorbereiden en voor advies aankloppen bij het kenniscentrum."

Begeleiding vanuit Innovam

Martine Broere (directeur Education) is de onafhankelijke voorzitter. Nies Oostenbrink, (beleidsmedewerker) vervult de rol van secretaris.

MOGELIJK GEMAAKT DOOR

Het Automotive College werkt!

Leerlingen komen regelmatig bij het naastgelegen Innovam over de vloer om van de faciliteiten gebruik te maken. Bedrijven brengen auto's naar het Onderwijsleerbedrijf voor echte reparaties, en in de lokalen staan zowel Innovam-trainers als docenten van ROC Midden-Nederland voor de klas. Op het Automotive College in Nieuwegein lijkt het allemaal heel vanzelfsprekend. Maar dat is het zeker niet, verzekeren Monique Mulder (Innovam), Joop van der Bosch (ROC Midden-Nederland) en Huub Schmitz (van Het Platform Beroepsonderwijs, dat een innovatiesubsidie verstrekte). Zij waren intensief betrokken bij de totstandkoming van het project. Een jaar na de opening bliken ze terug.

Waarom is het Automotive College volgens jullie een succes?

Joop: "Je zit er jarenlang in, en maakt het proces van binnenuit mee. Daardoor merk je soms niet meer hoe bijzonder het eigenlijk is. Maar we hebben hier echt een unieke situatie gecreëerd! Dat merken we ook aan de toename van de instroom, de tevredenheid van deelnemers en de interesse op de open dag."

Huub: "Bij de samenwerking tussen kenniscentra en ROC's wordt vaak eindeloos gepraat. Maar hier gebeurt het gewoon."

Monique: "Er gebeuren al dingen waar de projectleiding niks van weet. Docenten, bedrijfsleven en kenniscentrum regelen het dan onderling met elkaar. Mensen weten elkaar te vinden. Het werkt, ondanks alle beren die iedereen op de weg zag."

Welke beren waren dat?

Joop: "Op een gegeven moment leek er

geen voortgang meer te zijn omdat er lastige beslispunten lagen. Dan remt het af, mensen horen er niets meer van. Ze weten niet van de schermutselingen achter de coulissen en gaan denken dat het niet meer doorgaat."

Huub: "Ik had vertrouwen in dit project. Maar op dat moment kwamen er wel vraagtekens. Het draagvlak was weg."

Monique: "De tussentijdse beoordeling die we toen kregen van Het Platform Beroepsonderwijs was niet leuk. Maar dat heeft wel versnellend gewerkt. Het was een stok achter de deur. We hebben toen een compleet nieuw plan gemaakt van hoe te communiceren rond dit project. Zo hebben we iedereen er weer bij gekregen."

Wat is de succesformule?

Joop: "Je moet niet teveel focussen op het eindproduct. Soms moet je kleine stapjes nemen. We hadden wel steeds een duidelijk beeld voor ogen: een campus waar het zou gaan gebeuren op automotivegebied."

Huub: "Het is bij innovatieve projecten belangrijk dat je ruimte geeft aan

Van links naar rechts
Joop van der Bosch,
Monique Mulder en
Huub Schmitz

Vmbo-leerlingen enthousiast over 'Kom in het leerbedrijf'

'Kom in het leerbedrijf' gaf vmbo-leerlingen ook dit jaar weer een kijkje in de keuken bij bedrijven waar ze mogelijk later aan de slag kunnen gaan. Tijdens de actieperiode, van 7 tot en met 25 maart, was er grote belangstelling voor de mobiliteitsbranche. Bijna 300 van de in totaal 1200 leerlingen die aan de actie meededen, brachten een bezoek aan een bedrijf in de mobiliteitsbranche. Een fantastisch resultaat voor onze branche!

creativiteit, maar dat je intussen wel ergens naartoe werkt. Als je te strak in het pak zit, kom je er niet."

Monique: "Je kunt niet in één keer naar het einddoel. Wat er nu staat, is een optelsom van heel veel kleine stappen samen."

Joop: "Het komt er op neer dat je samen écht iets wil. Vanuit gelijkwaardigheid en het accepteren van elkaars cultuurverschillen. Iedereen moet bereid zijn om af en toe water bij de wijn doen. Gedeeld probleemoplossend zijn, is een belangrijke succesfactor."

Wat is de volgende stap?

Joop: "Er zijn nog veel mogelijkheden om het Automotive College verder te perfectoren. Er wordt nagedacht over samenwerking met het hbo, de samenwerking met importeurs kan nog beter en we zien mogelijkheden om ook het vmbo meer te betrekken. ROC Midden-Nederland heeft bovendien plannen om ook voor andere opleidingen colleges op te richten. Dit is pas het begin!"

Monique: "De uitstraling van het Automotive College kan verder gaan dan alleen het onderwijs. We willen bijvoorbeeld open dagen houden voor medewerkers uit het bedrijfsleven, leerlingen, en geïnteresseerden uit de regio. Met presentaties van nieuwe technieken. Nu we daadwerkelijk samen op een campus zitten, wordt dat echt één gezamenlijke activiteit."

Huub: "Dit college is een voorloper. Het is een innovatie waar het hele mbo een voorbeeld aan kan nemen!"

'Kom in het leerbedrijf' is bedoeld om vmbo-leerlingen kennis te laten maken met de beroepspraktijk, zodat ze een goed gemotiveerde keuze kunnen maken voor hun vervolopleiding. "Je kunt niet vroeg genoeg beginnen met beroepsoriëntatie", zegt Herme Bruin, directeur van medeorganisator Innovam. "Jongeren hebben vaak geen idee wat ze willen worden of kiezen voor beroepen waar weinig vraag naar is. Voor deze leerlingen zijn dit soort acties een belangrijk hulpmiddel bij het maken van de juiste keuze. Voor de bedrijven is het bovendien een uitgelezen kans om leerlingen warm te maken voor een carrière in de mobiliteitsbranche." Naast leerzaam is het kijkje in de bedrijfskeuken vaak ook erg leuk. Zoals in Zwolle bijvoorbeeld, waar een groepje leerlingen samen met Innovam-adviseur Johan Veldman een tournee maakte langs verschillende bedrijven. Anita Gras, docente aan scholengemeenschap Van der Capellen, is enthousiast: "Alles was goed voorbereid door Innovam en de bedrijven." Ze krijgt bijval van leerling Niels van de Schans. Hij vond de bedrijfs-

kom in het leerbedrijf

bezoeken nuttig: "Ik heb veel geleerd en veel ideeën opgedaan. Het was leuk!"

Adviseur Tom Tempelaars ging met 40 derdeklassers van CSW Walcheren en het Goese Lyceum op bezoek bij uiteenlopende auto-, truck- en tweewielerbedrijven.

Leerling Dennis vond het vooral interessant om het werken aan auto's en motoren te zien. "Ik heb dingen gezien die ik nog niet wist", was zijn commentaar. Laat dat nu precies de bedoeling zijn van 'Kom in het leerbedrijf'!

'Kom in het leerbedrijf' is een initiatief van Colo (de samenwerkende kenniscentra voor beroepsonderwijs en bedrijfsleven), NVS-NVL, Stichting Platforms VMBO en het ministerie van Onderwijs.

MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR

Kwalificatiedossiers cohort 2011-2012

In 2010 is opnieuw onderhoud gepleegd aan de kwalificatiedossiers van Innovam. Dit is nodig omdat beroepen zich ontwikkelen en er nieuwe eisen aan de kwalificatiestructuur gesteld worden. De kwalificatiedossiers voor het cohort 2011- 2012 zijn officieel vastgesteld door minister Van Bijsterveldt van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In dit artikel vindt u de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van 2010-2011 op een rij.

Het onderhoud betrof in 2010 in veel gevallen het verduidelijken en samenvoegen van overlappende kwalificaties. Een andere in het oog springende verandering was de invoeging van taal- en rekenen voor het beroep. De belangrijkste wijzigingen op een rij:

✓ Tweewielertechniek

Het dossier Tweewielertechniek is uitgebreid. Het dossier bestaat nu uit de kwalificaties Fietstechnicus (niveau 2), Scootertechnicus (niveau 2), Eerste Fietstechnicus (niveau 3) en de nieuwe kwalificatie Eerste Scootertechnicus (niveau 3). In het gehele dossier is het onderscheid tussen de kwalificaties verder uitgewerkt; zowel tussen de niveaus als tussen de fiets- en scoortertechniek. Bovendien is de titel van de kwalificatie "Bromfietstechnicus" aangepast aan deze tijd en heet nu "Scoortertechnicus".

✓ Werkplaatsmanagement Mobiliteitsbranche

In het dossier Werkplaatsmanagement Mobiliteitsbranche staan kwalificaties beschreven voor de mobiliteitsbranche en de schade- en carrosserie. In 2009 voegde Innovam een branchespecifieke kerntaak met technische werkprocessen toe aan de kwalificatie Werkplaatsmanager Motorvoertuigentechniek. VOC heeft in 2010 aan de kwalificaties Werkplaatsmanager Carrosseriebouw en Werkplaatsmanager Schadeherstel ook een branchespecifieke kerntaak met technische werkprocessen toegevoegd.

✓ Taal- en rekenen

Een volgende belangrijke vernieuwing in de kwalificatiedossiers is het invoegen van taal- en rekenen voor het beroep. De generieke niveaus voor rekenen en taal staan vermeld in deel B van de kwalificatiedossiers. In de delen D vindt u bovendien taalprofielen en rekenprofielen waarin per kwalificatie voorbeelden opgenomen zijn van taal- en rekenhandelingen in de context van de beroepen.

✓ Compacter

Innovam maakte een aantal dossiers compacter. Het kwalificatiedossier Verkoop Mobiliteitsbranche bestond uit drie kwalificaties: Verkoopadviseur Personenauto's, Verkoopadviseur Motorfietsen en Verkoopadviseur Lichte Bedrijfswagens. Deze zijn nu samengevoegd tot één kwalificatie: Verkoopadviseur Mobiliteitsbranche. In het kwalificatiedossier Logistiek Supervisor zijn de kwalificaties Logistiek Supervisor en Logistiek Supervisor Mobiliteitsbranche samengevoegd. En in de kwalificatiedossiers Bedrijfsmanagement, Werkplaatsmanagement en Verkoopmanagement zijn, in samenwerking met VOC, de competenties teruggebracht. Voor alle dossiers geldt dat de items voor Vakkennis en Vaardigheden zijn 'opgeschoond'. Ongewenste dubbele vermeldingen zijn verwijderd, de samenhang met werkprocessen en prestatie-indicatoren is verbeterd en de stijl van de formulering is nu in alle dossiers gelijk.

Denk mee!

Het onderhoud aan de kwalificatiedossiers is een constant proces. Laat ons weten wat u vindt van de kwalificatiedossiers en wat er wat u betreft aan verbeterd kan worden. Wilt u een vraag stellen aan de ontwikkelaars bij Innovam? Dan kunt u mailen naar kwalificatiedossiers@innovam.nl. U kunt uw feedback geven via www.mijnkwalificatiedossier.nl.

De dossiers in het cohort 2011-2012 zijn gepubliceerd op www.kwalificatiesmbo.nl.

MOGELIJK GEMAAKT DOOR

Vmbo Mobiliteit

*Informatiemagazine competentiegericht
opleiden in de mobiliteitsbranche*

Landelijke
netwerkbijeenkomst
Platform vmbo Mobiliteit

ICK-projecten afgerond:
Het competentiegerichte vuur
blijft branden

Nieuwe syllabus
voertuigtechniek

‘Vooraan in de trein’

Landelijke netwerkbijeenkomst Platform vmbo Mobiliteit

Weten wat er speelt, kennis maken met nieuwe ontwikkelingen, horen wat anderen ervan denken... Er zijn redenen genoeg voor een bezoek aan de jaarlijkse landelijke netwerkbijeenkomst van het Platform vmbo Mobiliteit. Dat bleek wel weer uit het aantal deelnemers aan de laatste editie op 4 november 2010. Het was drukker dan ooit.

‘Ontzettend genoten’

Jelle Hoeksma, docent voertuigtechniek aan het Vakcollege Sevenwolden is vaste bezoeker van de netwerkdagen van het Platform vmbo Mobiliteit. Ook van de laatste editie heeft hij ‘ontzettend genoten’. In het bijzonder van de excursie naar Ginaf. “Voor voertuigtechnieuten zoals ik, is dat natuurlijk hartstikke interessant. Het waardevolste van de netwerkdag? Dat je weet wat er leeft onder collega’s en in de branche. Je wordt op de hoogte gebracht van de nieuwste ontwikkelingen en komt ermee in aanraking. Daardoor kun je uiteindelijk de leerling meer bieden.”

Schooltypeoverstijgend bezig zijn: dat is het Platform vmbo Mobiliteit op het lijf geschreven. Het splinternieuwe gebouw van de Christelijke Scholengemeenschap Veenendaal (CSV) bood dan ook een toepasselijke locatie voor de netwerkbijeenkomst. De school huist er namelijk met het ROC A12 onder één dak. Samen werken ze intensief samen met het regionale bedrijfsleven.

Compliment

“De gerichtheid naar buiten is er fysiek zichtbaar, door de vele doorkijken en glas in het gebouw”, constateert Lenie van Lieverloo, projectleider namens het Platform vmbo Mobiliteit. Ze is blij met de hoge opkomst van 135 aanwezigen. “Dat is natuurlijk het mooiste compliment wat je kunt krijgen als organisator!” Behalve leraren uit het vmbo waren er ook collega’s uit het mbo en geïnteresseerden van brancheverenigingen, bedrijfsleven, Innovam en VOC.

Niet alleen de zaal zat vol, ook het programma was weer goed gevuld. Eerst werden de aanwezigen bijgepraat tijdens presentaties van onder meer een vertegenwoordiger van de Veenendaalse dealercombinatie en de

afdelingsdirecteur techniek van ROC A12, Joop Hazeleger. Die laatste kon niet lijfelijk aanwezig zijn, maar sprak de zaal toch toe via een eerder opgenomen video-interview. ROC A12 en het CSV hebben volgens Hazeleger heel veel gemeen: “Beide bieden opleidingen voertuigtechniek aan, verzorgd door mensen met liefde voor hun vak.” Aan de aanwezigen in de zaal gaf hij als afsluiter mee: “Dat we de samenwerking tussen vmbo en mbo met verve moeten oppakken en dat je er vooral veel plezier aan kunt beleven.” Hoe dat er in de praktijk uitziet, lieten leerlingen van het CSV vervolgen na de koffie zelf zien in een rondleiding door hun school.

Primeur

Na de lunch was het tijd voor actie in twee workshoprondes. Daarin maakten de deelnemers kennis met de Enter the T-zone kit: het vmbo-lespakket over trucktechniek. Maar er kwamen ook echte vrachtwagens aan te pas tijdens de excursie naar de fabriek van Ginaf trucks in Veenendaal. Het platform had bovendien een primeur voor de deelnemers. In de derde workshop mochten ze als eersten aan de slag met de

nieuwste ICK-producten: de lesmaterialen van de oriëntatiemodules Carrosserie en Gemotoriseerde Tweewielers.

De DVD met het bijbehorende onderwijsmateriaal (waaronder beroepstaken en beoordelingsinstrumenten) ging na afloop mee naar huis. "Kort, flitsend, geen zware

diepgang", vat Van Lieverloo de inhoud van het programma van de netwerkbijeenkomst samen. "Dit is de dag om overal aan te snuffelen, op de hoogte te zijn, ervaringen uit te wisselen en elkaar te ontmoeten."

Positieve dingen gezien'

Bertus den Breejen, docent voertuigtechniek aan het Wartburg College in Rotterdam, heeft tijdens de landelijke netwerkbijeenkomst 'veel positieve dingen gezien'. "Het viel me op dat de leerlingen zo geconcentreerd doorwerkten toen wij werden rondgeleid. Misschien zijn ze in Veenendaal niet zo snel afgeleid als bij ons in het westen. In elk geval een pluspunt voor de leerlingen!" De afweging 'wel of niet gaan' valt voor Bertus elk jaar steevast uit in het voordeel van een bezoek aan de netwerkdag. "We willen graag vooraan in de trein zitten. Dan moet je weten wat er speelt, netwerken en collega's van andere scholen spreken en kijken hoe zij het doen. Dat doe ik via de telefoon, via e-mail en dus ook op dit soort evenementen."

'Daar kan ik wat mee!'

Marcel Wernet, docent voertuigtechniek aan het Fioretticollege in Hillegom luis-terde met bijzondere belangstelling naar de presentatie van CSV-directeur Dick Looye over de 'do's and don'ts' bij het bouwen van een nieuwe school. Het Fioretticollege gaat namelijk binnenkort ook nieuwbouw plegen. Marcel was ook blij met de DVD met carrosserie-lesmateriaal. "Daar kan ik wat mee!" Ook voor hem is netwerken een belangrijk onderdeel van de dag, maar het is zeker niet de enige reden van zijn jaarlijkse bezoek: "Het programma moet ook wat te bieden hebben. Complimenten aan de organisatie, dat dat weer gelukt is!"

MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR

ICK-projecten afgerond

Het competentiegerichte vuur blijft branden

Bij meer dan de helft van de vmbo-scholen heeft het competentiegerichte leren voet aan de grond gekregen. Dat is het resultaat van vijf jaar werken aan vijf ICK-pilotprojecten. Die zijn eind vorig jaar officieel afgerond, maar dat wil niet zeggen dat de klus nu is geklaard.

Het begon met de ontwikkeling van een competentiegericht kwalificatiedossier voor vmbo-mobiliteit. Als je immers wilt werken aan aansluiting tussen vmbo en mbo moet je dezelfde competentiegerichte taal spreken, zo was de gedachte. Het Platform vmbo Mobiliteit ging in nauwe samenwerking met Innovam, VOC en een actieve groep pilot-scholen aan de slag. Dat leidde niet alleen tot een competentiegericht kwalificatiedossier, maar ook tot competentiegerichte oriëntatiemodules over (gemotoriseerde) tweewielers, trucks en carrosserie. Compleet met beroepstaken en beoordelingsinstrumenten. Leerlingen krijgen zo de mogelijkheid zich breder te oriënteren op de beroepsmogelijkheden in de mobiliteitsbranche. In totaal werken nu ruim 50 vmbo-scholen met (tenminste een deel van) het ontwikkelde ICK-materiaal.

Doorstroomafspraken

Stem heeft de ontwikkelde competentiegerichte beoordelingsin-

strumenten inmiddels positief beoordeeld. Volgens de exameninstantie dragen deze zichtbaar bij aan een betere aansluiting tussen vmbo en mbo. De meeste project-scholen hebben dan ook concrete afspraken gemaakt met het ROC over de doorstroom. Op verschillende vmbo's gaan leerlingen die voor lopen al aan de slag op het mbo. Voor een aantal vmbo-leerlingen heeft dit zelfs geresulteerd in instroom in leerjaar 2 van het mbo. Nog een klinkend resultaat: twee projectscholen hebben op grond van de ontstane samenwerking met de ROC's subsidie gekregen voor een VM2-project.

Regionale bedrijfsleven

Een aantal deelnemende scholen betreft het regionale bedrijfsleven al bij de beoordeling van de leerlingen, en maakt daarover ook concrete samenwerkingsafspraken. Voor een aantal andere scholen was dat nog een stap te ver. Ook de nieuwe rol van coach-begeleider blijkt voor veel docenten nog lastig. Het platform beraadt zich nog op de mogelijkheden voor scholing, oefening en uitwisseling van ervaringen. "Nee, we trekken onze handen er zeker niet vanaf", licht projectleider Lenie van Lieverloo van het Platform vmbo Mobiliteit toe. "Maar

de bal ligt nu bij de scholen. Zij moeten aan de slag met de verdere implementatie en borging. Wij zullen ze daarbij ondersteunen waar dat kan." De ICK-projecten leveren volgens Van Lieverloo bovendien uitgelezen mogelijkheden voor een vergelijkbare uitrol naar andere techniekafdelingen. De afronding van de ICK-projecten is dus een belangrijke stap, maar zeker niet de laatste op weg naar een optimale doorstroom van vmbo naar mbo.

'Waardevol om bezig te zijn met vernieuwing'

Hans Vogels is docent motorvoertuigtechniek op het Canisiuscollege in Nijmegen. Zijn school was vanaf de implementatiefase van het eerste ICK-project betrokken bij de totstandkoming van het competentiegerichte kwalificatiedossier. Ze ontwikkelden er bovendien een van de opdrachten voor de carrosserie-module. Die actieve rol spreekt vanzelf, vindt Hans: "Het is waardevol om bezig te zijn met vernieuwing. Het geeft voldoening en het houdt je scherp. Daar word ik enthousiast van en dat breng je over op de leerling." Blijft het competentiegerichte vuur branden nu de projecten zijn afgerond? "We zijn een goede weg ingeslagen. Het is niet iets wat je naast je neer legt. Ik hoor van andere afdelingen op school al geluiden dat het ze ook wel wat lijkt. We blijven er mee bezig. Het gevoel is goed!"

MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR

Nieuwe syllabus voertuigentechniek

Er is een nieuwe concept-syllabus voor het vmbo voertuigentechniek voor het examenjaar 2013. Het document heeft enkele bescheiden wijzigingen ondergaan, waardoor er meer aandacht is voor competenties.

In de syllabus geeft het College van Examens (CvE) een beschrijving van de exameneisen voor het centraal examen. Het document wordt in principe elk jaar opnieuw vastgesteld. De wijzigingen voor 2013 zijn niet zo ingrijpend als het Platform vmbo Mobiliteit vorig jaar aan het CvE had voorgesteld. Het CvE, dat de syllabus uiteindelijk vaststelt, oordeelde dat de ideeën van het platform ingrijpend zijn en dat veel voorstellen aanpassing van het eindexamenprogramma vergen. In sommige gevallen zijn de voorgestelde eindtermen moeilijk meetbaar waardoor validiteit en betrouwbaarheid in het geding dreigen te komen. Voorstellen voor wijziging van het examenprogramma kunnen bij het ministerie van OCW ingediend worden. Het CvE zal daarna de syllabi ter hand nemen. De ontwikkelingen met betrekking tot het competentiegerichte kwalificatiedossier vmbo Mobiliteit komen in de syllabus voor 2013 daardoor nog maar mondjesmaat tot uiting. Dat heeft overigens geen gevolgen voor de werkbaarheid van dat kwalificatiedossier en de bijbehorende competentiegerichte instrumenten. Die blijven gewoon bruikbaar binnen het schoolexamen. Alleen op de verankering in de syllabus moeten we dus waarschijnlijk nog even wachten.

De concept-syllabus voor het examenjaar 2013 is te downloaden op www.cve.nl (onder publicaties). De geel gemarkeerde passages zijn toegevoegd ten opzichte van de huidige syllabus. Wilt u reageren op de syllabus? Email uw reactie dan naar voor 1 april 2012 naar info@cve.nl. In september 2012 wordt de definitieve syllabus voor het examenjaar 2013 gepubliceerd.

Regiobijeenkomsten

juni 2011

Onderstaand een overzicht van de bijeenkomsten van de verschillende regio's in juni 2011

Regio 1

Dinsdag 7 juni 2011
RPC Zaandam
Pieter Ghijsenlaan 1
Zaandam

Regio 2

Woensdag 8 juni 2011
RPC Zwolle
Schrevenweg 19
Zwolle

Regio 3

Donderdag 9 juni 2011
RPC Dordrecht
Karel Lotsyweg 145
Dordrecht

Regio 4

Donderdag 16 juni 2011
RPC Best
De Dintel 15
Best

De bijeenkomsten vinden plaats van 13.30 tot 16.30 uur.

Landelijke netwerkbijeenkomst

november 2011

De landelijke netwerkbijeenkomst vindt plaats op donderdag 3 november 2011. Tijdstip en plaats volgen nog.

Colofon

Tekst

Daan Schetselaar

Innovam

Vormgeving

Haagsblauw

Fotografie

Wantedmedia.nl

Innovam

Drukwerk

BCS Communications

Eindredactie

Innovam

Redactieadres

Innovam

Afdeling Communicatie

Postbus 2360

3430 DV Nieuwegein

telefoon 030-6087777

Aan informatie in deze

uitgave kunnen geen

rechten worden ontleend.

Auteursrechten voorbehouden.

*'DePraktijkCentraal' is een uitgave van
Innovam, de kennis- en opleidingspartner
voor de mobiliteitsbranche.*

*'DePraktijkCentraal' is ontwikkeld
met een subsidie van OCW.*

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

